

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2007-03-14

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt-Åke Nilsson, regeringsrådet Stefan Ersson och justitierådet Lars Dahllöf.

Tullkontroll av kontanta medel

Enligt en lagrådsremiss den 15 februari 2007 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Peter Scharmer.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås vissa ändringar i tullagen i syfte att möjliggöra en korrekt tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1889/2005 av den 26 oktober 2005 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur gemenskapen (EG-förordningen).

7 a kap. 2 § och 10 kap. 1 §

Enligt artikel 3 i EG-förordningen skall varje fysisk person, som reser in i eller ut ur gemenskapen och som medför kontanta medel till ett värde av minst 10 000 euro, anmäla detta belopp till behörig myndig-

het i den medlemsstat genom vilken han eller hon reser in i eller ut ur gemenskapen.

Av 7 a kap. 2 § i förslaget framgår att en anmälan om in- eller utförelse av kontanta medel med ovan angivet värde skall lämnas skriftligt eller elektroniskt. Behörig myndighet att ta emot en sådan anmälan i Sverige är Tullverket.

Vidare framgår av 10 kap. 1 § i förslaget att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot anmälningsplikten i artikel 3 i EG-förordningen döms för tullförseelse till böter. I ringa fall skall dock inte dömas till ansvar.

Av lagrådsremissen framgår inte närmare när en anmälan senast måste ske för att en person som medför kontanta medel motsvarande minst 10 000 euro inte skall riskera att drabbas av straffansvar vid utresa från Sverige till tredje land eller vid inresa till Sverige från tredje land. Inte heller kan det utläsas om eller när en anmälan senast skall ske i fråga om transitpassagerare (t.ex. Stockholm - Frankfurt - tredje land eller Frankfurt – Stockholm - tredje land eller tredje land – Stockholm – tredje land).

Vid andra slag av anmälningsplikt inom tullområdet beskrivs ofta utförligt, genom främst myndighetsföreskrifter, hur anmälningsplikten skall fullgöras t.ex. i samband med inresa till eller export från Sverige [jfr 9 § förordningen (2000:1217) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd samt 4 kap.

84-94 §§ Tullverkets föreskrifter och allmänna råd om tullförfaranden m.m.]. Det kan också noteras att i 3 kap. 4 § tullagen föreskrivs att den som från en plats utanför det svenska tullområdet, men inom EG:s tullområde, till det svenska tullområdet för in eller låter föra in

en icke-gemenskapsvara, som inte är underkastad ett tullförfarande, är skyldig att anmäla införseln till Tullverket vid gränspasseringen.

När en straffsanktionerad anmälningsplikt införs krävs att det klart framgår när anmälningskyldigheten senast måste fullgöras för att den enskilde inte skall riskera att drabbas av straffansvar. I lagrådsremissen (s. 15) har hänvisats till bestämmelser som gäller i fråga om tulldeklaration vid införsel och utförsel av varor. Där görs också bedömning att det inte föreligger hinder att tillämpa motsvarande regler vid anmälan enligt den nu aktuella EG-förordningen. Det måste emellertid, enligt Lagrådets mening, klargöras under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet vilka bestämmelser som skall gälla i fråga om när anmälningsplikten skall fullgöras. En bestämmelse om när anmälningskyldigheten senast skall fullgöras bör tas in i lagen i anslutning till bestämmelserna om anmälningskyldighet (jfr t.ex. 3 kap. 4 § tullagen).

7 a kap. 5 §

I det remitterade förslaget anvisas vissa medel för att behöriga myndigheter skall kunna kontrollera att föreskriven anmälningsplikt har fullgjorts.

Om det finns anledning att anta att en person inte har fullgjort sin anmälningsplikt får, enligt 7 a kap. 4 §, kroppsvisitation utföras på honom eller henne i syfte att eftersöka kontanta medel.

Om anmälningsplikten enligt EG-förordningen inte har fullgjorts får Tullverket enligt 7 a kap. 5 § i förslaget också kvarhålla kontanta medel, om det behövs för att genomföra en kontroll.

Av lagrådsremissen (s. 42) framgår att 7 a kap. 5 § bygger på artikel 4.2 i EG-förordningen. I artikeln sägs att om anmälningsskyldigheten inte uppfylls, får kontanta medel kvarhållas genom administrativt beslut i enlighet med villkoren i nationell lagstiftning.

Enligt Lagrådets mening kan den föreslagna bestämmelsen skapa svårigheter i tillämpningen, eftersom den närmast är att tolka så att det måste ha konstaterats att anmälningsskyldigheten inte har fullgjorts för att Tullverket skall kunna kvarhålla kontanta medel för kontroll. I lagrådsremissen (s. 26 f.) sägs att syftet med kvarhållandet kan vara att medlen måste räknas eller granskas. Med andra ord kan det vara så att det är först efter räkning och granskning som det kan avgöras om anmälningsskyldighet föreligger, dvs. om värdet av de medförda kontanta medlen uppgår till 10 000 euro eller ej.

För att åstadkomma en väl fungerande kontrollmöjlighet borde, enligt Lagrådets mening, förutsättningen i 5 § andra meningen för att kvarhålla medel utformas på samma sätt som förutsättningen för kroppsvisitation enligt 7 a kap. 4 §, t.ex. enligt följande.

”Om det finns anledning att anta att en person inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt förordningen får Tullverket kvarhålla kontanta medel som han eller hon medför, om det behövs för att genomföra en kontroll.”

Det har uppgetts under föredragningen att förutsättningen för att få kvarhålla medel för kontroll är reglerad genom EG-förordningen och att det därför inte finns något utrymme för att ange förutsättningen för att kvarhålla kontanta medel på något annat sätt än som skett i 5 § i förslaget.

Lagrådet är för sin del inte övertygat om att EG-förordningen inte ger utrymme för att ange förutsättningen för kontroll av kontanta medel

på samma sätt som för kroppsvisitation. Lagrådet förordar därför att frågan ytterligare övervägs under den fortsatta beredningen.

Vidare bör, enligt Lagrådets mening, göras klart att kontanta medel inte får kvarhållas längre tid än som är nödvändigt för att genomföra granskning och värdering av de kontanta medlen.